

BIURO ANALIZ I DOKUMENTACJI
Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych

**Kary za prowadzenie pojazdu
w stanie nietrzeźwości
w wybranych krajach**

**OPRACOWANIA
TEMATYCZNE**

OT-628

Kancelaria Senatu
Luty 2014

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2014

Dyrektor – Agata Karwowska-Sokołowska – tel. 22 694 94 32, fax 22 694 94 28,
e-mail: Agata.Karwowska-Sokolowska@senat.gov.pl
Wicedyrektor – Ewa Nawrocka – tel. 22 694 90 53,
e-mail: Ewa.Nawrocka@senat.gov.pl
Wicedyrektor – Romuald Łanczkowski – tel. 22 694 95 32
e-mail: Romuald.Lanczkowski@senat.gov.pl
Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych tel. 22 694 92 04, fax 22 694 94 28

Opracowanie graficzno-techniczne, druk i oprawa
Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Artur Dragan
Danuta M. Korzeniowska
Andrzej Krasnowolski
Robert Stawicki

Kary za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości w wybranych krajach¹

Wstęp

Prowadzenie pojazdu przez kierowcę, u którego poziom stężenia alkoholu we krwi (ang. BAC - *blood alcohol concentration*) jest wyższy aniżeli dozwolony prawem, jest określone w przepisach ruchu drogowego różnych krajów w rozmaity sposób:

- prowadzenie pod wpływem alkoholu (ang. *driving under the influence*; fr. *conduite sous l'emprise de l'alcool*);
- prowadzenie w stanie nietrzeźwości (ang. *driving while intoxicated*; fr. *conduite en état alcoolique*);
- prowadzenie w stanie upojenia alkoholowego (amer./ang. *drink-driving/drunken driving*; fr. *conduite en état d'ivresse manifeste*).

Określeń tych nie należy stosować zamiennie. W systemach prawnych niektórych krajów terminy te są stosowane w celu rozróżnienia zachowania kierowcy i określenia rodzaju przewinienia.

W przypadku wypadków śmiertelnych związanych z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu (ang. *deaths attributed to drink driving*) dane z różnych krajów są trudno porównywalne. Przekazując informacje o wypadkach z ofiarami śmiertelnymi na potrzeby raportów opracowanych przez instytucje międzynarodowe każdy kraj używa własnego określenia wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym z kategorii „z udziałem alkoholu” (ang. *alcohol-related death*). Badacze pracujący w ramach europejskiego projektu SafetyNet zalecają, aby w celu ujednoczenia nomenklatury związanej z wypadkami śmiertelnymi „z udziałem alkoholu” używać definicji „każdy przypadek śmierci w następstwie wypadku drogowego, w którym u jednego z aktywnych uczestników stwierdzono poziom alkoholu we krwi przekraczający dopuszczalną normę”. W większości państw europejskich spośród wszystkich uczestników wypadku drogowego z ofiarami śmiertelnymi jedynie kierowcy pojazdów biorących w nim udział są badani, czy byli pod wpływem alkoholu.

SafetyNet jest projektem Komisji Europejskiej, którego celem jest stworzenie sieci obserwatoriów bezpieczeństwa na drogach państw członkowskich UE oraz wspieranie wszelkich działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach, podejmowanych zarówno przez państwa, jak i UE. Uczestników konferencji w roku 2010 poproszono o przedstawienie obowiązującej w ich kraju definicji wypadku śmiertelnego „z udziałem alkoholu”. W części państw definicja ta pokrywa się z podaną wyżej, rekomendowaną przez SafetyNet. Definicję tę stosują: Austria, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Finlandia, Francja, Izrael, Litwa, Niemcy, Polska,

¹ Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Czechach, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Islandii, Japonii, Kanadzie, na Litwie, w Luksemburgu, Łotwie, Niemczech, Norwegii, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii, Szwecji, na Węgrzech, w Wielkiej Brytanii i Włoszech.

Portugalia, Słowenia i Włochy. W Austrii i Holandii nie przeprowadza się badania poziomu alkoholu we krwi prowadzącego pojazd, który zmarł w wyniku wypadku. Na Litwie w statystykach nie uwzględnia się prowadzących pojazd, którzy zginęli w wypadku, ale nie mieli uprawnień do jego prowadzenia. W pozostałych państwach biorących udział w projekcie Sa-fetyNet używane są następujące definicje:

Belgia: „Wypadek z przynajmniej jedną ofiarą śmiertelną, w którym kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości lub odmawia poddania się testowi. Kierowcom, którzy ponieśli śmierć na miejscu, nie bada się krwi na obecność alkoholu”.

Estonia: „Wypadek ze skutkiem śmiertelnym, w którym przynajmniej jeden aktywny uczestnik miał poziom alkoholu we krwi powyżej dopuszczalnej normy (włączając pieszych, rowerzystów i innych)”.

Hiszpania: „Wypadek, w którym u kierowcy – ofiary śmiertelnej stwierdzono obecność alkoholu we krwi”.

Grecja: „Wypadek drogowy z ofiarami śmiertelnymi, w którym we krwi kierowcy stwierdzono poziom alkoholu przekraczający dopuszczalną granicę”.

Łotwa: „Wypadek drogowy ze skutkiem śmiertelnym, w którym u przynajmniej jednego kierowcy (wyłączając rowerzystów i motorowerzystów) stwierdzono poziom alkoholu we krwi przewyższający dopuszczalną normę”.

Rumunia: „Wypadek ze skutkiem śmiertelnym, w którym u prowadzącego pojazd stwierdzono poziom alkoholu (we krwi lub w wydychanym powietrzu) przewyższający dopuszczalną granicę”.

Słowacja: „Wypadek śmiertelny, w którym u sprawcy wykryto obecność alkoholu we krwi”.

Szwecja: „Wypadek, w którym u kierowcy – ofiary śmiertelnej badanie wykazało obecność alkoholu we krwi”.

Szwajcaria: „Wypadek ze skutkiem śmiertelnym, w którym kierowca był pod wpływem alkoholu”.

Wielka Brytania: „Wypadki drogowe z ofiarami śmiertelnymi spowodowane przez pijanych kierowców, w których przynajmniej jeden kierowca pojazdu albo odmówił policji poddania się badaniu na trzeźwość alkomatem (nie dotyczy sytuacji, gdy kierowca nie jest w stanie tego zrobić z powodów medycznych), albo

a) test wykazał ponad 0,35 promila alkoholu w wydychanym powietrzu;

b) we krwi kierowcy, który zginął w wypadku, stwierdzono ponad 0,8 promila alkoholu”.

Węgry: „Wypadek ze skutkiem śmiertelnym, w którym kierowca był pod wpływem alkoholu”.

Przegląd rozwiązań w poszczególnych państwach

Polska

W polskim prawie prowadzenie pojazdu mechanicznego (np. samochodu osobowego) pod wpływem alkoholu stanowi czyn zabroniony kwalifikowany jako wykroczenie (art. 87 Kodeksu wykroczeń) albo przestępstwo (art. 178a Kodeksu karnego). Kwalifikacja czynu zależy od stwierdzonego w badaniu (w wydychanym powietrzu, pobranej krwi) poziomu zawartości alkoholu w organizmie sprawcy.

W polskim prawie wyróżnia się dwa poziomy stężenia alkoholu we krwi, od których zależy odpowiedzialność sprawcy. Pierwszy z nich, wynoszący od 0,2 promila do 0,5 promila, to tzw. stan po spożyciu alkoholu, który w przypadku kierowania pojazdem jest oceniany jako

wykroczenie oraz drugi poziom przekraczający 0,5 promila albo prowadzący² do stężenia przekraczającego tę wartość, to tzw. stan nietrzeźwości, który stanowi przestępstwo.

W przypadku popełnienia wykroczenia polegającego na prowadzeniu pojazdu pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka sprawca podlega karze aresztu³ albo grzywny⁴ nie niższej niż 50 zł (art. 87 § 1 k.w.). Ponadto sąd obligatoryjnie orzeka dodatkowo zakaz prowadzenia pojazdów⁵ (art. 87 § 3 k.w.). Zakaz ten orzekany jest na okres od 6 miesięcy do 3 lat (art. 29 § 1 k.w.). Kierowca ma również obowiązek zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia określonego pojazdu.

W przypadku zaś popełnienia przestępstwa polegającego na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego⁶ sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (art. 178a § 1 k.k.). Sąd obligatoryjnie orzeka wobec sprawcy zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów lub pojazdów określonego rodzaju na okres od 1 roku do 10 lat (art. 42 § 2 w związku z art. 43 § 1 k.k.) Sąd, warunkowo umarzając postępowanie w sprawie o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., może orzec ów zakaz na okres do lat 2. Jako środek karny sąd może orzec nawiązkę (art. 47 § 1 k.k.) na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej⁷ oraz zastosować wobec sprawcy dodatkowy środek karny (art. 50 k.k.) w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości.

W związku z utrzymującym się od wielu lat problemem stwarzania zagrożenia dla życia i zdrowia innych uczestników ruchu drogowego, zwłaszcza przez nietrzeźwych kierowców, polski ustawodawca postanowił w uchwalonej w 2010 r. nowelizacji zaostrzyć część dotychczasowych przepisów dotyczących kierujących pojazdami⁸. Najistotniejsze zmiany dotyczyły przepisów kodeksu karnego. Nowa treść art. 42 § 3 k.k., nakłada na sąd obowiązek obligatoryjnego orzekania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na

² Zob. Ryszard A. Stefański, *Komentarz do art. 87 Kodeksu wykroczeń*, „Wprowadzenie do definicji stanu po użyciu alkoholu zwrotu „prowadzi do” jest związane z resorpcją alkoholu. Chodzi o wypadki spowodowane przez osoby, które spożywały alkohol i w czasie wypadku były w fazie wchłaniania, czyli w czasie, gdy jeszcze niecały alkohol przeniknął z przewodu pokarmowego do krwiobiegu. W związku z tym stężenie alkoholu po wypadku może jeszcze wzrastać i może być niemożliwe ustalenie, ile alkoholu znajdowało się w organizmie sprawcy w momencie wypadku. Słowa „prowadzi do” pozwalają na przyjęcie, iż sprawca był w stanie nietrzeźwości, jeżeli spożył taką ilość alkoholu, która po pełnej absorpcji spowoduje przekroczenie progu nietrzeźwości”.

³ Kara aresztu może być wymierzona w wymiarze od 5 do 30 dni (art. 19 k.w.).

⁴ Kara grzywny może być wymierzona w wysokości do 5000 zł (art. 24 k.w.). Średnie wynagrodzenie w Polsce wynosi 3650 zł (wg. danych GUS z grudnia 2013 r.).

⁵ Kodeks wykroczeń nie wskazuje wprost, na jakie pojazdy ma być orzeczony zakaz, jednak praktyka sądowa potwierdza, iż orzekany jest zawsze zakaz prowadzenia pojazdu, którym sprawca dopuścił się tego rodzaju wykroczenia. Jednak w razie popełnienia tego rodzaju wykroczenia sąd może rozszerzyć ów zakaz także na inne pojazdy, których prowadzenie jest możliwe na podstawie dokumentu uprawniającego do ich prowadzenia.

⁶ Zob. Magdalena Bydyn-Kulik, *Komentarz do art. 178a Kodeksu karnego*, „Nie jest jasne znamię *po użyciu podobnie działającego środka*. Trafnie zauważył SN, że stan po użyciu środka podobnie działającego do alkoholu jest równoznaczny jedynie ze znajdowaniem się tego środka w organizmie. Natomiast jego użycie nie oznacza jeszcze realnego wpływu zażytego środka na zdolności psychomotoryczne kierowcy. Prowadząc ocenę zaburzeń zdolności psychomotorycznych wobec dysponowania tylko badaniem krwi wykazującym stan stężenia środka zbliżony do stężenia progowego, należy odwołać się do dowodów opisujących wygląd sprawcy, funkcjonowanie określonych jego organów oraz pozwalających na ustalenie sposobu jego zachowania (postanowienie SN z dnia 31 maja 2011 r., V KK 398/10, LEX nr 848186)”.

⁷ Fundusz został utworzony na mocy ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 40, poz. 227). Cele oraz zasady działania funduszu zostały szczegółowo uregulowane w zmienionym art. 43 ustawy – Kodeks karny wykonawczy.

⁸ Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 40, poz. 227).

zawsze wobec sprawcy, który będąc w stanie nietrzeźwości bądź pod wpływem środka odurzającego spowodował wypadek drogowy, którego następstwem była „śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu” lub kiedy sprawca wypadku zbiegł z miejsca zdarzenia.

Ponadto znacznie zaostrzona została, w treści dodanego do art. 178a nowego § 4 k.k., odpowiedzialność karna wobec zatrzymanych nietrzeźwych i odurzonych prowadzących pojazdy mechaniczne, którzy już wcześniej zostali prawomocnie skazani za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo kierowali pojazdem w okresie orzeczonego wobec nich zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Za tego rodzaju przestępstwa przewidziana jest kara pozbawienia wolności wynosząca od 3 miesięcy do 5 lat.

Omawiając problematykę środków karnych, które sąd może orzekać wobec nietrzeźwych kierowców należy jeszcze wspomnieć o kwestii przepadku samochodu. Z ogólnie dostępnych informacji wynika, że sądy⁹ nierzadko korzystały ze stosowania tego środka karnego na podstawie art. 44 § 2 k.k., który brzmi: *Sąd może orzec, a w wypadkach wskazanych w ustawie orzeka, przepadek przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa*. Jednak, jak podpowiada dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego, okazuje się, że tego rodzaju orzeczenia sądów stanowiły naruszenie obowiązującego prawa. Zdaniem Prokuratora Generalnego¹⁰ „(...) sprzeczności w orzecznictwie sądów powszechnych wynikają z różnego postrzegania *pojęcia przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa*. Istotnie, niejednolita jego interpretacja doprowadziła w konsekwencji do diametralnie odmiennego rozstrzygnięcia w wyrokach sądowych w przedmiocie przepadku pojazdu mechanicznego. Skala tych rozbieżności i ciągle ich utrzymywanie się przemawiają zatem za koniecznością wyjaśnienia przedstawionego zagadnienia prawnego dla zapewnienia jednolitości w orzecznictwie sądów(...)”.

Można uznać, że wyraźne stanowisko w omawianej kwestii wyrażone jest w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego¹¹ z dnia 12 maja 2009 r. sygn. IV KK 110/09 „(...) Pojazd mechaniczny stanowi przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k. Wyłączona jest tożsamość przedmiotu czynności wykonawczej danego typu przestępstwa i przedmiotu służącego do jego popełnienia. W nauce prawa karnego oba te pojęcia mają inne znaczenie i występują w odmiennych funkcjach. Przedmiot czynności wykonawczej nie służy, w rozumieniu przepisu art. 44 § 2 k.k., popełnieniu przestępstwa, lecz współokreśla samą istotę typu przestępstwa. W konsekwencji, pojazd mechaniczny, którym porusza się w stanie nietrzeźwości sprawca przestępstwa, nie należy do kategorii przedmiotów, które służą lub są przeznaczone, w rozumieniu art. 44 § 2 k.k., do popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.”.

⁹ Zob. Uchwała SN z dnia 30 października 2008 r., sygn. I KZP 20/08 „(...) po analizie spraw o przestępstwa określone w art. 178a § 1 k.k., w których w okresie od lipca 2006 do lutego 2008 r. prokuratorzy wnosili o orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego, którym poruszał się sprawca. Ze szczegółowych danych wynika, że prokuratorzy w całym kraju złożyli 1551 takich wniosków. W ponad 500 sprawach sądy uwzględniły wnioski, przy czym w niektórych dopiero w drugiej instancji, w wyniku rozpoznania apelacji złożonych przez prokuratorów na niekorzyść oskarżonych (...)”.

¹⁰ Zob. Uchwała SN z dnia 30 października 2008 r., sygn. I KZP 20/08 zawierająca odpowiedź na wniosek Prokuratora Generalnego o podjęcie przez SN uchwały mającej na celu rozstrzygnięcie następującego zagadnienia prawnego: *Czy możliwe jest orzeczenie na podstawie art. 44 § 2 k.k. przepadku pojazdu mechanicznego prowadzone przez sprawcę przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k.*

¹¹ Zob. Wyrok SN z dnia 14 lipca 2010 r. sygn. V KK 126/10 oraz wyrok SN z dnia 21 października 2010 r. sygn. V KK 272/10.

Austria

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila. Kierowców komunikacji publicznej, kierowców ciężarówek oraz niedoświadczonych kierowców tj. posiadających prawo jazdy przez mniej niż 2 lata i w okresie próbnym obowiązuje specjalny limit zawartości alkoholu we krwi, wynoszący 0,1 promila.

Kary za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości:

Zawartość alkoholu we krwi	0,5 promila do 0,79 promila	0,8 promila do 1,19 promila	1,2 promila do 1,59 promila	Ponad 1,6 promila lub w razie odmowy poddania się badaniu
Grzywna (w euro)	300-3700	800-3700	1200-4400	1600-5900
Zawieszenie prawa jazdy	Do 3 tygodni	4 tygodnie	Minimum 4 miesiące	Minimum 6 miesięcy
Inne		Wpis do rejestru skazanych	Wpis do rejestru skazanych	Wpis do rejestru skazanych
		Wzrost składki ubezpieczeniowej	Wzrost składki ubezpieczeniowej	Wzrost składki ubezpieczeniowej
			Obowiązkowy specjalny kurs	Obowiązkowy specjalny kurs
				Dodatkowy test psychologiczny dot. zdolności do prowadzenia pojazdu

W przypadku drugiego i trzeciego zatrzymania z powodu prowadzenia w stanie nietrzeźwości w ciągu 12 miesięcy wyraźnie wzrasta wysokość grzywny oraz ulega wydłużeniu okres zawieszenia prawa jazdy.

Średnia płaca w Austrii w 2013 r. wyniosła ok. 1885 euro netto.

Belgia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,5 promila.

Za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających bądź leków kierowca karany jest w zależności od stężenia alkoholu we krwi:

- 0,5-0,8 promila – zakaz prowadzenia pojazdu przez 3 godz. oraz mandat płatny na miejscu w wysokości 150 euro; w przypadku postępowania sądowego grzywna może wynosić od 150 do 3000 euro;
- powyżej 0,8 promila – zakaz prowadzenia pojazdu przez 6 godz. oraz możliwość zatrzymania prawa jazdy na okres od 15 dni do 6,5 miesiąca oraz mandat płatny na miejscu w wysokości do 550 euro. Dodatkowo sąd może orzec karę grzywny od 1200 do 12 000 euro lub zakazać prowadzenia pojazdu na okres od 15 dni do 5 lat. Kierowca może zostać skierowany na test psychologiczny i od jego wyników jest uzależniony zwrot prawa jazdy;
- prowadzenie pojazdu pod wpływem środków odurzających lub leków przy stężeniu tych substancji we krwi odpowiadającym 1,5 promila alkoholu lub więcej skutkuje natychmiastowym zatrzymaniem prawa jazdy na okres minimum 15 dni oraz wniesieniem sprawy do sądu. Sąd orzeka karę grzywny w wysokości od 1200 do 12000 euro oraz nakazuje zatrzymanie prawa jazdy na okres od 8 dni do 5 lat, a może orzec nawet dożywotni zakaz prowadzenia pojazdu.

Przy kolejnym zatrzymaniu kierowcy prowadzącego pojazd w stanie nietrzeźwości (powyżej 0,8 promila alkoholu we krwi) lub pod wpływem środków odurzających/leków następuje natychmiastowe zatrzymanie prawa jazdy na minimum 15 dni, a sprawa jest kierowana do sądu, który orzeka grzywnę w wysokości od 2400 do 30 000 euro i zatrzymuje prawo jazdy na okres od 8 dni do 5 lat, a nawet dożywotnio.

Spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym skutkuje natychmiastowym odebraniem prawa jazdy.

Przestępstwo	Maksymalna grzywna (w euro)	Punkty karne	Kara pozbawienia wolności (w latach)	Utrata prawa jazdy (w latach, wyrok bez możliwości zawieszenia wykonania kary)
Kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu lub w stanie upojenia, odmowa poddania się badaniu	4 500	6	2	3
Kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu lub w stanie upojenia, odmowa poddania się badaniu (w przypadku ponownego popełnienia przestępstwa)	9 000	6	4	3
Kierowanie pojazdem po zażyciu środków odurzających, odmowa poddania się badaniu na wykrycie środków odurzających	4 500	6	2	3
Kierowanie pojazdem po zażyciu środków odurzających i spożyciu alkoholu	9 000	6	3	3

W przypadku popełnienia każdego z powyższych przestępstw możliwe jest orzeczenie przepadku pojazdu.

Średnia płaca w Belgii w 2013 r. wyniosła ok. 1890 euro netto.

Bułgaria

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest bardzo wysoką grzywną.

Przy zawartości alkoholu od 0,5 do 1,2 promila:

- osoba posiadająca prawo jazdy poniżej 2 lat: grzywna w wysokości od 300 do 600 BGN (od 155 do 310 euro) i zatrzymanie prawa jazdy na okres od 2 miesięcy do 1 roku;
- osoba posiadająca prawo jazdy powyżej 2 lat: grzywna w wysokości od 200 do 500 BGN (od 100 do 255 euro) i zatrzymanie prawa jazdy na okres od 1 miesiąca do 1 roku;
- przy tzw. recydywie: grzywna w wysokości od 1000 do 2000 BGN (od 510 do 1020 euro) i zatrzymanie prawa jazdy na okres od roku do trzech lat.

Prowadzenie pojazdu przy zawartości alkoholu we krwi powyżej 1,2 promila zagrożone jest karą do 1 roku pozbawienia wolności.

W 2013 r. średnia płaca netto w Bułgarii wyniosła 315 euro.

Chorwacja

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila.

Dla kierowców pojazdów o masie całkowitej powyżej 3,5 tony, kierowców zawodowych i kierowców do 24. roku życia obowiązuje 0,0 promila.

Przekroczenie dozwolonej zawartości alkoholu we krwi jest karane:

- do 0,5 promila (w sytuacji, gdy kierujący pojazdem jedzie w sposób zagrażający innym uczestnikom ruchu drogowego) – 700 HRK (90 euro) oraz 1 punkt karny;
- od 0,5 do 1,0 promila – od 1000 do 2000 HRK (od 130 do 260 euro) oraz 2 punkty karne;
- od 1,0 do 1,5 promila – od 2000 do 5000 HRK (od 260 do 650 euro) oraz 2 punkty karne;
- powyżej 1,5 promila lub w przypadku odmowy wykonania testu – od 5000 do 15 000 HRK (od 650 do 2000 euro) oraz 3 punkty karne lub ew. 60 dni aresztu (taka sama kara jest wymierzona przy wykryciu prowadzenia pojazdu pod wpływem środków odurzających).

Średnia płaca w Chorwacji w 2013 r. wyniosła ok. 730 euro netto.

Czechy

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,0 promila

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem narkotyków jest przestępstwem, za które przewidziana jest kara grzywny:

- przy zawartości do 0,3 promila alkoholu we krwi – grzywna w wysokości od 2500 do 20 000 CZK (90-730 euro);
- przy zawartości powyżej 0,3 promila alkoholu we krwi – od 25 000 do 50 000 CZK (915-1830 euro) oraz 7 punktów karnych.

W Czechach obowiązuje system punktów karnych w skali od 1 do 7; po otrzymaniu 12 punktów kierowca, obywatel czeski, traci prawo jazdy. Cudzoziemiec po otrzymaniu 12 punktów nie będzie mógł prowadzić pojazdów na terytorium Czech przez okres do 1 roku (naruszenie zakazu grozi karą od 25 000 do 30 000 CZK).

W określonych przypadkach przewidzianych ustawą policjant może natychmiast zatrzymać prawo jazdy (np. za spowodowanie śmierci lub uszczerbku na zdrowiu w wypadku drogowym z winy kierowcy, ucieczkę z miejsca wypadku, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, odmowę poddania się badaniom na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, a także badaniom na zawartość alkoholu we krwi – o ile wcześniejsze badania dały wynik pozytywny, prowadzenie pojazdu bez wymaganych uprawnień).

Średnia płaca w Republice Czeskiej w 2013 r. wyniosła ok. 710 euro netto.

Dania

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi jest ustalona na poziomie 0,5 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest:

- 0,5-1,2 promila – grzywną skalkulowaną z uwzględnieniem wysokości miesięcznej pensji netto kierowcy pomnożonej przez zawartość alkoholu we krwi wyrażonej w mg/l; możliwość zawieszenia prawa jazdy (w przypadku kierowców ze stażem poniżej 2 lat – obowiązkowe). Kierowca musi ponownie zdać pełny test na prawo jazdy, tzn. część teoretyczną i praktyczną. Zostaje również skierowany na własny koszt na 10-godzinny specjalny kurs dla kierowców, którzy prowadzili pojazd w stanie nietrzeźwości;
- powyżej 1,2 promila – grzywna w wysokości miesięcznej pensji netto; zatrzymanie prawa jazdy na minimum 3 lata; możliwość skazania na karę do 20 dni pozbawienia wolności z możliwością zamiany na wykonywanie prac społecznych. Kierowca musi ponownie zdać pełny test na prawo jazdy. Po odzyskaniu uprawnień do prowadzenia pojazdu przez 5 lat trwa okres próbny, w czasie którego złamanie jakiegokolwiek

przepisu skutkuje zawieszeniem prawa jazdy na 6 miesięcy. Kierowca zostaje również skierowany na własny koszt na 10-godzinny specjalny kurs dla kierowców, którzy prowadzili pojazd w stanie nietrzeźwości.

Przy drugim zatrzymaniu kary są znacznie surowsze, m.in. stosuje się karę 30 dni aresztu, a przy następnym – 70 dni.

Średnia płaca w Danii w 2013 r. wyniosła ok. 3060 euro netto.

Estonia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,2 promila.

Prowadzenie pojazdu przy wyższej zawartości alkoholu we krwi karane jest:

- od 0,2 do 0,49 promila – grzywną w wysokości 100 jednostek¹² lub zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 6 miesięcy;
- przy przekroczeniu zawartości alkoholu we krwi od 0,5 do 1,49 promila – grzywną w wysokości 300 jednostek lub zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 1 roku lub karą pozbawienia wolności.

Przy powtórным zatrzymaniu zawieszane jest prawo jazdy na okres do 3 lat, a kierowca skazany zostaje na karę pozbawienia wolności do 3 lat.

Średnia płaca w Estonii w 2013 r. wyniosła ok. 700 euro netto.

Finlandia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,5 promila.

Prowadzenie pojazdu przy wyższej zawartości alkoholu we krwi karane jest:

- od 0,5 do 1,2 promila – grzywną w wysokości zależnej od dochodów; zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 6 miesięcy; karą pozbawienia wolności minimum 6 miesięcy;
- powyżej 1,2 promila – grzywną w wysokości zależnej od dochodów; zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 1 roku; karą pozbawienia wolności do 2 lat.

Osoba użyczająca swojego samochodu kierowcy będącemu w stanie nietrzeźwości może być ukarana karą grzywny i pozbawienia wolności do 12 miesięcy. Osoba ta traci prawo do odszkodowań i jest zobowiązana do pokrycia wszelkich kosztów związanych ze śledztwem i kosztami sądowymi oraz odszkodowań wypłacanych osobom trzecim.

Wobec posiadacza prawa jazdy, który na podstawie anonimowego doniesienia zostanie uznany za osobę mającą poważne problemy alkoholowe lub narkotykowe, co stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego, może zostać orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów. Aby odzyskać prawo jazdy, kierowca taki musi przeprowadzić badania lekarskie w celu uzyskania zaświadczenia wydanego przez specjalistę w dziedzinie medycyny uzależnień o spełnieniu wszystkich niezbędnych wymagań do uzyskania prawa jazdy. Ministerstwo Spraw Społecznych i Zdrowia opracowało przewodnik dla lekarzy na temat sposobów oceny zdolności do prowadzenia pojazdów przez osoby z problemami alkoholowymi lub narkotykowymi.

Średnia płaca w Finlandii w 2013 r. wyniosła ok. 2200 euro netto.

Francja

Dopuszczalna maksymalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila, a dla kierowców transportu publicznego i autokarów dopuszczalna maksymalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,2 promila.

Przy stwierdzeniu zawartości alkoholu we krwi:

- 0,5-0,8 promila – grzywna od 135 euro, 6 punktów karnych oraz zatrzymanie prawa jazdy na okres do 3 lat;

¹² Od kwietnia 2012 r. grzywny kalkulowane są w jednostkach: 1 jednostka = 4 euro.

- powyżej 0,8 promila – 6 punktów karnych, natychmiastowe zatrzymanie prawa jazdy na przynajmniej 72 godziny oraz grzywna w wysokości do 4500 euro. Sąd może orzec zatrzymanie prawa jazdy na okres od 3 do 5 lat, karę pozbawienia wolności do 2 lat i zatrzymanie pojazdu. Każda z ww. sankcji zostaje podwyższona jeśli dochodzi do wypadku, w którym są ofiary ciężko ranne.

Kierowcy transportu publicznego i autokarów mający powyżej 0,2 promila alkoholu we krwi karani są grzywną w wysokości 135 euro, 6 punktami karnymi i zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 3 lat. Prowadzenie pojazdu pod wpływem środków odurzających (badanie śliny) karane jest grzywną do 4500 euro i 2 latami pozbawienia wolności.

Kierowca będący pod wpływem środków odurzających i w stanie upojenia alkoholowego jest karany grzywną w wysokości 6000 euro, otrzymuje 6 punktów karnych oraz zatrzymuje mu się prawo jazdy na 3 lata. Sąd może nałożyć karę pozbawienia wolności do 3 lat. Możliwe jest zatrzymanie pojazdu lub jego konfiskata.

Przy ponownym popełnieniu takiego samego wykroczenia wysokość kar wzrasta o 100%.

Kodeks wykroczeń zawiera także przepis, zgodnie z którym grzywna za nieumyślne spowodowanie obrażeń ciała może wynosić od 1500 euro, a prawo jazdy może zostać zatrzymane na okres 3 lat.

W przypadku zatrzymania przy ponownym naruszaniu bezpieczeństwa innych użytkowników drogi kara zostaje zwiększona do 15 000 euro, 1 roku pozbawienia wolności i zatrzymania prawa jazdy na okres 5 lat.

Spowodowanie przez kierowcę w stanie nietrzeźwości wypadku, w wyniku którego ofiara odniosła obrażenia skutkujące niezdolnością do pracy przez okres do 3 miesięcy powoduje ukaranie: 6 punktami karnymi, grzywną w wysokości 30 000 euro, natychmiastowym zawieszeniem prawa jazdy na okres 10 lat, karą pozbawienia wolności do 10 lat, unieruchomieniem pojazdu lub jego konfiskatą.

Jeśli wypadek spowodowany przez kierowcę w stanie nietrzeźwości powoduje zgon przynajmniej jednej ofiary, kary wynoszą: 6 punktów karnych, grzywna 150 000 euro, natychmiastowe zawieszenie prawa jazdy na okres 10 lat, kara pozbawienia wolności do 10 lat, unieruchomienie pojazdu lub jego konfiskata.

Zawartość alkoholu we krwi / w wydychanym powietrzu – wykroczenie

Rodzaj wykroczenia	Grzywna (w euro)	Punkty karne	Zatrzymanie lub utrata prawa jazdy	Unieruchomienie ¹³ lub konfiskata pojazdu	Kara pozbawienia wolności (w latach)
Kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu, przy zawartości alkoholu we krwi równej lub większej od 0,5-0,8 promila we krwi (0,25-0,4 mg/l w wydychanym powietrzu) ¹⁴	Od 135	6	Zatrzymanie na okres do 3 lat	Unieruchomienie pojazdu	–

¹³ Decyzję o unieruchomieniu (*fr. immobilisation d'un véhicule*) pojazdu podejmuje policja, straż miejska, żandarmeria lub prefekt departamentu. Fizyczne unieruchomienie pojazdu może być działaniem poprzedzającym konfiskatę pojazdu. W wypadku sprzeciwu wobec unieruchomienia pojazdu, kierowca może być ukarany grzywną w wysokości 3750 euro, karą pozbawienia wolności na okres 3 miesięcy oraz mogą być orzeczone dodatkowe kary.

¹⁴ Policja w Polsce dysponuje alkomatami, które wyświetlają wynik w mg/l (miligramach na liter). Przelicznik dla alkoholu: 1 mg/l = 2,1 promila.

Zawartość alkoholu we krwi / w wydychanym powietrzu – przestępstwo

Kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu przy zawartości alkoholu we krwi równej lub wyższej od 0,8 promila we krwi lub w stanie widocznego upojenia alkoholowego	Do 4500	6	Zatrzymanie na okres od 3 do 5 lat (wyrok bez możliwości zawieszenia wykonania kary i bez możliwości ubiegania się o wydanie tzw. <i>permis blanc</i> ¹⁵)	Unieruchomienie pojazdu	–
Ponowne popełnienie przestępstwa: kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu przy zawartości alkoholu we krwi równej lub wyższej od 0,8 promila we krwi lub w stanie widocznego upojenia alkoholowego	9 000	6	Zatrzymanie na okres 3 lat (wyrok bez możliwości zawieszenia wykonania kary i bez możliwości ubiegania się o wydanie tzw. <i>permis blanc</i>)	Unieruchomienie lub konfiskata pojazdu	4
Odmowa poddania się badaniu na zawartość alkoholu we krwi	4 500	6	Zatrzymanie na okres 3 lat (wyrok bez możliwości zawieszenia wykonania kary i bez możliwości ubiegania się o wydanie tzw. <i>permis blanc</i>)	Unieruchomienie pojazdu	2
Kierowanie pojazdem pod wpływem środków odurzających lub odmowa poddania się badaniu na wykrycie środków odurzających	4 500	6	Zatrzymanie na okres 3 lat (wyrok bez możliwości zawieszenia wykonania kary i bez możliwości ubiegania się o wydanie tzw. <i>permis blanc</i>)	Unieruchomienie lub konfiskata pojazdu	2

Konfiskata pojazdu (*confiscation*) oznacza jego zajęcie i przeniesienie jego własności na skarb państwa.

Średnia płaca we Francji w 2013 r. wyniosła ok. 2220 euro netto.

Grecja

Dozwolona zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila. Kierowcy zawodowi, motocykliści i kierowcy posiadający prawo jazdy krócej niż 2 lata – 0,2 promila. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest:

- od 0,5 do 0,8 promila – grzywną w wysokości 78 euro;
- od 0,8 do 1,1 promila – grzywną w wysokości 156 euro i zatrzymaniem prawa jazdy na okres 3 miesięcy;

¹⁵ *Permis blanc* – w przypadku sądowego, tymczasowego zatrzymania prawa jazdy istnieje możliwość przyznania przez sąd, pod pewnymi warunkami, prawa do kierowania pojazdem w związku z działalnością zawodową, zaleceniami medycznymi lub sytuacją rodzinną.

- powyżej 1,1 promila – grzywną w wysokości 625 euro, aresztem do 2 miesięcy i zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 6 miesięcy.

W przypadku bardzo poważnych wykroczeń, np. prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości w warunkach recydywy, na mocy wyroku sądowego może nastąpić konfiskata pojazdu.

Średnia płaca w Grecji w 2013 r. wyniosła ok. 950 euro netto.

Hiszpania

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi u kierowców pojazdów silnikowych i rowerzystów to 0,5 promila. U kierowców zawodowych i początkujących – 0,3 promila.

Osoba prowadząca pojazd, u której po wykonaniu badań stwierdzono zawartość alkoholu we krwi do 1,2 promila lub środków odurzających popełnia wykroczenie i jest karana grzywną w wysokości do 500 euro i zatrzymaniem prawa jazdy na okres do 3 miesięcy. Otrzymuje też 4-6 punktów karnych.

Jeśli zawartość alkoholu we krwi przekracza 1,2 promila jest to przestępstwo karane grzywną od 360 do 72 000 euro, pozbawieniem wolności od 6 do 12 miesięcy i od 31 do 90 dniami prac publicznych. Prawo jazdy zostaje zatrzymane na okres od 1 do 4 lat.

Średnia płaca w Hiszpanii w 2013 r. wyniosła ok. 1525 euro netto.

Holandia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi jest ustalona na poziomie 0,5 promila, z wyjątkiem kierowców legitymujących się prawem jazdy krócej niż 5 lat i motorowerzystów w wieku do 24 lat, dla których dopuszczalna ilość alkoholu we krwi wynosi 0,2 promila.

Prowadzenie w stanie nietrzeźwości karane jest grzywną w wysokości:

- 0,22-0,53 promila – 340 euro (stosowane tylko dla kierowców, których dotyczy obniżony dopuszczalny poziom alkoholu);
- 0,51-0,80 promila – 340 euro;
- 0,81-1,00 promila – 470 euro;
- 1,01-1,15 promila – 600 euro;
- 1,16-1,30 promila – 700 euro;
- ponad 1,3 promila – wysokości grzywny i kary pozbawienia wolności orzeka sąd. Dla początkujących kierowców stosowana jest równocześnie kara w formie zatrzymania prawa jazdy na okres 6 miesięcy. Kierowca ma obowiązek udziału w specjalnym 3-dniowym kursie dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości.

Średnia płaca w Holandii w 2013 r. wyniosła ok. 2030 euro netto.

Irlandia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila. U kierowców posiadających prawo jazdy krócej niż 2 lata oraz kierowców zawodowych – 0,2 promila.

Grzywny za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości sięgają 5000 euro. Każdy przypadek nietrzeźwego kierowcy kierowany jest do sądu. Prawo jazdy kierowców, którzy mieli we krwi do 1,5 promila jest zawieszane na rok, a tym, którzy mieli ponad 1,5 promila – na 2 lata. Przy powtórny zatrzymaniu prowadzącego w stanie nietrzeźwości zawieszenie to wydłuża się odpowiednio do 2 i 4 lat.

Średnia płaca w Irlandii w 2013 r. wyniosła ok. 2230 euro netto.

Islandia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,0 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest grzywną od 320 euro.

Średnia płaca w Islandii w 2013 r. wyniosła ok. 2410 euro netto.

Japonia

W Japonii wyróżniono trzy kategorie osób prowadzących pojazd po spożyciu alkoholu:

- A. prowadzący pojazd, niezależnie od stężenia alkoholu we krwi, nie jest w stanie jechać zgodnie z zasadami ruchu drogowego ze względu na spożyty alkohol;
- B. między 0,15 a 0,25 mg/l (0,3÷0,5 promila) alkoholu w wydychanym powietrzu;
- C. 0,25mg/l (0,5 promila) i więcej alkoholu w wydychanym powietrzu.

Kary dla prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwości:

Kategoria	Grzywny i kary pozbawienia wolności	Punkty karne	Prawo jazdy
A	Maksymalna grzywna 1 mln jenów (7160 euro) Maksymalnie 5 lat pozbawienia wolności	35	Zatrzymanie prawa jazdy na minimum 5 lat
B	Maksymalna grzywna 0,5 mln jenów (3580 euro)	13	Zawieszenie prawa jazdy na 90 dni
C	Maksymalna kara 3 lata pozbawienia wolności	25	Zatrzymanie prawa jazdy na 1 rok

System punktów karnych jest skomplikowany. Ilość nakładanych na kierowcę punktów karnych zależy m.in. od tego, czy jest to jego pierwsze czy kolejne takie wykroczenie. Kierowcy, który ma na koncie 100 punktów karnych (jazda w stanie nietrzeźwości – 35, ucieczka z miejsca wypadku – 35, spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym – 30) odbierane jest prawo jazdy na minimum 10 lat.

W Japonii podlegają karze również następujące osoby mające związek z kierującym pojazdem:

- osoba użyczająca pojazdu kierowcy w stanie nietrzeźwości,
- osoba częstująca kierowcę pojazdu alkoholem zanim wsiądzie on do pojazdu oraz współpasażerowie kierowcy prowadzącego pod wpływem alkoholu.

Kategoria	Osoba użyczająca pojazd	Osoba częstująca alkoholem lub pasażer
A	Maksymalna grzywna 1 mln jenów (7160 euro) Maksymalna kara 5 lat pozbawienia wolności	Maksymalna grzywna 0,5 mln jenów (3580 euro) Maksymalna kara 3 lata pozbawienia wolności
B, C	Maksymalna grzywna 0,5 mln jenów (3580 euro) Maksymalna kara 3 lata pozbawienia wolności	Maksymalna grzywna 0,3 mln jenów (2390 euro) Maksymalna kara 2 lata pozbawienia wolności

Kary za lekkomyślną jazdę, w wyniku której ktoś inny niż kierowca ponosi śmierć lub doznaje obrażeń ciała, stosuje się w stosunku do kierowcy, który prowadził pojazd po spożyciu alkoholu lub celowo w sposób niebezpieczny. Maksymalnie może zostać nałożona kara 20 lat pozbawienia wolności. Odbierane jest również prawo jazdy na minimum 5 lat.

W Japonii wszyscy kierowcy muszą mieć obowiązkowe ubezpieczenie komunikacyjne, a większość kierowców ma również ubezpieczenie dobrowolne. Odszkodowanie dla ofiary lub jej rodziny jest negocjowane przez firmy ubezpieczeniowe i zatwierdzane w prywatnej ugodzie. W pierwszej kolejności zaspokajają się należności z ubezpieczenia obowiązkowego do wysokości 30 mln jenów, a powyżej tej kwoty – z ubezpieczenia dobrowolnego. Jeśli kierowca nie ma ubezpieczenia dobrowolnego, należności ściągane są z jego majątku.

Średnia płaca w Japonii w 2013 r. wyniosła ok. 2750 euro netto.

Kanada

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi ustalona jest na 0,8 promila. W większości prowincji i terytoriów¹⁶ początkujących kierowców obowiązuje poziom 0,1 promila.

2 lipca 2008 r. weszły w życie w Kanadzie znowelizowane przepisy kodeksu karnego dotyczące prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości. Umożliwiają one policji podejmowanie na miejscu określonych działań w sprawach dotyczących prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem narkotyków. Zmiany podnoszą maksymalny wymiar kary do kary dożywotniego pozbawienia wolności w przypadku, gdy kierowca spowoduje wypadek ze skutkiem śmiertelnym oraz maksymalnie 10 lat, gdy skutkiem wypadku spowodowanego przez kierowcę w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających będzie uszkodzenie ciała. Jako wykroczenie jest traktowana odmowa wzięcia udziału w teście na trzeźwość lub pobrania płynów ustrojowych do badań. Na podstawie nowych przepisów nakładane są wyższe grzywny: 1000 dolarów (660 euro) za pierwszym razem, 30 dni pozbawienia wolności za drugim razem i 120 dni pozbawienia wolności za trzecim razem.

We wszystkich prowincjach uprawnione władze mogą zawiesić w trybie administracyjnym prawo jazdy na 90 dni oraz zatrzymać pojazd na specjalnym parkingu.

Prowadzenie pojazdu pod wpływem narkotyków, podobnie jak po spożyciu alkoholu, jest przyczyną ok. 1/3 śmiertelnych wypadków kierowców. Substancje odurzające wydłużają czas reakcji kierowcy oraz wpływają na częstsze odwrócenia uwagi od kierowania pojazdem. Znajdują się one w legalnym obrocie – są kupowane na receptę (np. valium) lub bez recepty (np. leki przeciwko przeziębieniu), a także w obrocie nielegalnym (np. marihuana).

Policja może przeprowadzić na miejscu krótki test pod nazwą Standaryzowane Badanie Trzeźwości, obejmujący sprawdzenie:

- czy przy patrzeniu na wprost u kierowcy nie występuje oczopląs;
- czy kierowca potrafi przejść prosto kilka kroków i zawrócić;
- czy jest w stanie ustać na jednej nodze.

Policja może skierować na bardziej szczegółowe badania, obejmujące ocenę ogólną stanu zdrowia, badanie wzroku, obserwację zachowania podczas ćwiczenia podzielności uwagi. Przeprowadzane są one przez osobę przeszkoloną w wykrywaniu skutków użycia narkotyków, która potrafi stwierdzić nie tylko to, że dana osoba jest pod wpływem narkotyku, ale określić jego typ. Policja może również nakazać pobranie próbek płynów ustrojowych (moczu, krwi, śliny). Jeśli ich badanie wykaże obecność narkotyku, kierowca podlega takim samym sankcjom, jakie są określone w kodeksie karnym za jazdę w stanie nietrzeźwości.

Kierowcom, u których stwierdzono obecność alkoholu lub narkotyków we krwi, na podstawie prawa lokalnego (prowincji lub terytorium) standardowo odbiera się prawo jazdy:

- na rok za pierwszym razem;
- na trzy lata za drugim razem;
- na pięć lat lub bezterminowo za trzecim razem.

W prowincji Manitoba okresy te wynoszą odpowiednio rok, 5 lat i 10 lat oraz bezterminowo za czwartym razem. Jeśli w pojeździe jechała osoba w wieku do lat 16, odpowiednio są to: 5 lat, 10 lat i bezterminowo za trzecim razem.

W niektórych prowincjach dodatkowo kierowcy tacy muszą wziąć udział w specjalnym programie szkoleniowym dla osób prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem narkotyków.

Część prowincji kanadyjskich wprowadziła całkowity zakaz jazdy po wypiciu alkoholu dla kierowców w wieku poniżej 21 lat.

¹⁶ Kanada jest federacją 10 prowincji i 3 terytoriów.

W Kolumbii Brytyjskiej kierowca, u którego stwierdzono poziom alkoholu między 0,5 a 0,8 promila (dopuszczalny na szczeblu federalnym), otrzymuje mandat w wysokości 600 dolarów kanadyjskich (395 euro). Odbierane jest mu prawo jazdy na 3 dni, a jego samochód zostaje odstawiony na ten czas na parking policyjny. Przy kolejnej takiej sytuacji sankcje są dotkliwsze. Kierowcom, u których zostanie stwierdzony poziom alkoholu we krwi przekraczający dopuszczalny poziom 0,8 promila, odbierane jest prawo jazdy na 7 dni. Samochód takiego kierowcy trafia na ten czas na parking policyjny. Taki prowadzący jest zobowiązany do wzięcia udziału w specjalnym kursie szkoleniowym oraz otrzymuje mandat w wysokości do 4000 dolarów kanadyjskich (2640 euro). Jest to, zgodnie z kodeksem karnym, przestępstwo, za które kary nakłada sąd.

Federalne kodeksy drogowy i karny obowiązują w całej Kanadzie. Jazda w stanie nietrzeźwości jest przestępstwem i jako takie należy do kompetencji zarówno rządu federalnego, jak i władz prowincji i terytoriów. Jest też ścigane przez policję na terenie całego kraju. Kodeks karny określa dopuszczalne stężenie alkoholu we krwi prowadzącego pojazd na 0,8 promila. W większości prowincji i terytoriów za jazdę w stanie nietrzeźwości zatrzymuje się prawo jazdy na okres od kilku dni do kilku tygodni; kary te są bardziej dotkliwe dla osób, które zostają zatrzymane za jazdę w stanie nietrzeźwości po raz kolejny. Te same przepisy stosowane są w przypadku jazdy pod wpływem środków odurzających.

Przestępstwo		Kara		
		Obowiązkowy* zakaz prowadzenia pojazdów	Grzywna ¹⁷	Kara pozbawienia wolności ¹⁷
Jazda w stanie nietrzeźwości (poziom alkoholu we krwi powyżej 0,8 promila)	Pierwszy raz	12 – 36 miesięcy	Od 1000 do 5000 dol. (od 660 do 3300 euro)	Do 5 lat
	Drugi raz	24 – 60 miesięcy	Od 1000 dol. (660 euro) bez górnjej granicy	Od 30 dni do 5 lat
	Trzeci raz	Od 36 miesięcy do dożywotniego zakazu	Od 5000 dol. (3300 euro) bez górnjej granicy	Od 120 dni do 5 lat
Spowodowanie podczas prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości wypadku, w wyniku którego są osoby ranne		Do 10 lat	Bez górnjej granicy	Do 10 lat
Spowodowanie wypadku śmiertelnego podczas jazdy w stanie nietrzeźwości		Do dożywotniego zakazu	Bez górnjej granicy	Do dożywocia

* Obowiązkowy zakaz prowadzenia pojazdów będący sankcją Kodeksu karnego nie ma nic wspólnego z zawieszeniem prawa jazdy nakładanym przez władze lokalne. Z przepisów Kodeksu wynika, że osoba, która popełniła przestępstwo może prowadzić pojazdy w okresie próbnym, o ile jest zarejestrowana w rejestrze osób biorących udział w organizowanym przez daną prowincję programie jazdy z alkomatową blokadą zapłonu (ang. *ignition interlock*). O ile sędzia nie zaleci inaczej, termin podjęcia jazdy z tym urządzeniem określa się następująco: po popełnieniu tego przestępstwa po raz pierwszy – po zakończeniu przynajmniej 3-miesięcznego zakazu prowadzenia pojazdów; po popełnieniu tego przestępstwa po raz drugi – po zakończeniu przynajmniej 6-miesięcznego zakazu prowadzenia pojazdów; po popełnieniu tego przestępstwa po raz trzeci – po zakończeniu przynajmniej 12-miesięcznego zakazu prowadzenia pojazdów.

¹⁷ Obowiązkowe kary dodatkowe do zakazu prowadzenia pojazdów to: po popełnieniu tego przestępstwa po raz pierwszy – minimalna grzywna w wysokości 600 dolarów kanadyjskich (395 euro); po popełnieniu tego przestępstwa po raz drugi – minimum 14 dni pozbawienia wolności; po popełnieniu tego przestępstwa po raz trzeci – minimum 90 dni pozbawienia wolności.

Gromadzone są jedynie wybrane dane dotyczące kierowców, którzy zginęli w wypadkach: czy byli pod wpływem alkoholu i czy fakt ten przyczynił się do kolizji. Dane te są również liczone oddzielnie dla każdej prowincji i terytorium. Pochodzą one od lekarza sądowego. Dane dotyczące leków (narkotyków) są podzielone na dwie kategorie: proste testy stosowane w przypadku, gdy istnieje podejrzenie stosowania leków obniżających sprawność kierującego pojazdem i dokładne badania większości kierowców śmiertelnie rannych.

Nalożony przez sąd zakaz prowadzenia pojazdów rozpoczyna się w momencie zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności przez sprawcę wypadku. Niektóre prowincje i terytoria umożliwiają osobom, którym zostało zatrzymane prawo jazdy za prowadzenie w stanie nietrzeźwości, skrócenie okresu tego zatrzymania dokumentu, jeśli osoba taka zgodzi się na zainstalowanie w swoim samochodzie alkomatowej blokady zapłonu, ustawionej na 0,4 promila. Skazany za jazdę w stanie nietrzeźwości lub za spowodowanie wypadku nie ma już czystej kartoteki niekaralności, co skutkuje niemożnością podjęcia pewnych rodzajów pracy.

Średnia płaca w Kanadzie w 2013 r. wyniosła ok. 2900 euro netto.

Litwa

Dozwolona zawartość alkoholu we krwi jest ustalona na poziomie 0,4 promila. Dla kierowców posiadających prawo jazdy krócej niż 2 lata obowiązuje wartość 0,2 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest:

- od 0,41 do 1,5 promila – grzywną od 1000 do 1500 LTL (289-434 euro) i zatrzymaniem prawa jazdy na okres 12-18 miesięcy;
- od 1,51 do 2,5 promila – grzywną od 2000 do 3000 LTL (578-867 euro) i zatrzymaniem prawa jazdy na okres 24-36 miesięcy;
- powyżej 2,5 promila – grzywną w wysokości od 2000 do 3000 LTL (578-867 euro) i zatrzymaniem prawa jazdy na okres 24-36 miesięcy.

W przypadku przewinień ciężkich, a do takich zaliczone zostało prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, policja ma prawo skonfiskować pojazd.

Średnia płaca na Litwie w 2013 r. wyniosła ok. 486 euro netto.

Luksemburg

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi ustalona jest na 0,5 promila. U kierowców początkujących oraz kierowców zawodowych – 0,1 promila.

Przestępstwo	Grzywna (w euro)	Punkty karne	Kara pozbawienia wolności
Kierowanie pojazdem w stanie ograniczającym możliwość kierowania.	500–10 000	4	Od 8 dni do 3 lat
Kierowanie pojazdem w stanie upojenia bądź po przekroczeniu dawki 1,2 promila alkoholu we krwi lub 0,55 mg alkoholu na litr wydychanego powietrza. Te same kary otrzymuje pieszy pod wpływem alkoholu, który spowoduje wypadek. Identyczne kary dotyczą prowadzenia pojazdu pod wpływem środków odurzających.	500–10 000	4	Od 8 dni do 3 lat
Kierowanie pojazdem po przekroczeniu dawki 0,5 promila alkoholu we krwi lub 0,25 mg alkoholu na litr wydychanego powietrza. Taka sama kara może być nałożona na pieszego będącego pod wpływem alkoholu, który spowoduje wypadek	25 –500	–	–

Każdy funkcjonariusz policji, niezależnie od wysokości kary nałożonej na kierowcę prowadzącego pojazd w stanie nietrzeźwości, może zakazać mu dalszej jazdy, odbierając kluczyki pojazdu lub blokując pojazd w sposób mechaniczny.

Sąd może orzec zakaz kierowania pojazdami mechanicznymi przez okres od 8 dni do 1 roku w przypadku popełnienia wykroczenia drogowego, a przy naruszeniu zasad kodeksu drogowego kwalifikowanym jako przestępstwo – na okres od 3 miesięcy do 15 lat. W przypadku ponownego popełnienia takiego przestępstwa zakaz kierowania pojazdami mechanicznymi jest orzekany obligatoryjnie. Kodeks drogowy zawiera bardzo szczegółowe przepisy dotyczące okoliczności, w których ten zakaz jest orzekany i okresu, na jaki jest orzekany.

Średnia płaca w Luksemburgu w 2013 r. wyniosła ok. 3210 euro netto.

Łotwa

Dozwolona zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila. U początkujących kierowców, posiadających prawo jazdy krócej niż 2 lata – 0,2 promila.

Za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości nakładane są kary:

- 0,2-0,5 promila – grzywna w wysokości od 215 do 430 euro, zatrzymanie prawa jazdy na okres 3 miesięcy oraz 6 punktów karnych dla początkującego kierowcy;
- 0,5-1,0 promila – grzywna w wysokości od 430 do 650 euro, zatrzymanie prawa jazdy na okres 3 miesięcy oraz 6 punktów karnych dla początkującego kierowcy;
- 1,0-1,5 promila – grzywna w wysokości od 870 do 1150 euro, zatrzymanie prawa jazdy na okres 6 miesięcy oraz 8 punktów karnych dla początkującego kierowcy;
- powyżej 1,5 promila – grzywna w wysokości od 1150 do 1450 euro, 10-15 dni aresztu; zatrzymanie prawa jazdy na okres od 1 roku do 2 lat oraz 8 punktów karnych.

Średnia płaca na Łotwie w 2013 r. wyniosła ok. 585 euro netto.

Niemcy

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,5 promila. U początkujących kierowców, posiadających prawo jazdy krócej niż 2 lata oraz młodych poniżej 21. roku życia – 0,0 promila. Dotyczy to również kierowców zagranicznych. Jeżeli zostanie u nich wykryty alkohol we krwi, to karani są mandatem w wysokości 250 euro, dwoma punktami karnymi oraz przedłużeniem okresu próbnego posiadania prawa jazdy o kolejne 2 lata.

Kierowca, u którego stwierdzono zawartość alkoholu we krwi:

- 0,5-1,1 promila karany jest bardzo wysokim mandatem lub karą aresztu oraz otrzymuje do 4 punktów karnych, a jego prawo jazdy jest zatrzymywane na okres do 1 miesiąca;
- powyżej 1,1 promila popełnia przestępstwo. Karany jest wysoką grzywną, karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5 i maksymalnie 7 punktami karnymi a także odebraniem uprawnień do prowadzenia pojazdu.

Takie same kary stosowane są w przypadku jazdy pod wpływem narkotyków.

W przypadku powtórnego i trzeciego zatrzymania kontrolnego, po stwierdzeniu stanu nietrzeźwości, ale bez spowodowania wypadku, w wyniku którego są ranni, kierowca otrzymuje 4 punkty karne, grzywnę odpowiednio 500 euro za drugim razem i 750 euro za trzecim razem oraz odbierane jest mu prawo jazdy na 3 miesiące.

Kierowca w wieku poniżej 21 lat lub w okresie próbnym prowadzący pojazd w stanie nietrzeźwości otrzymuje 2 punkty karne oraz grzywnę w wysokości 125 euro. Zostaje skierowany, na własny koszt, na specjalny kurs dla prowadzących pod wpływem alkoholu oraz zostaje mu przedłużony okres próbny.

Przy zawartości alkoholu we krwi:	Grzywna (w euro)	Punkty karne	Zakaz kierowania pojazdami (w miesiącach)
od 0,3 do 0,5 promila – kierowca nie jest karany, jeśli nie ma oznak niezdolności do kierowania pojazdem i nie doszło do wypadku	–	–	–
od 0,5 do 1,1 promila	500	4	1
po raz drugi	1000	4	3
po raz kolejny	1500	4	3
powyżej 1,1 promila	grzywna lub pozbawienie wolności	7	od 6 miesięcy do 5 lat
Jeśli – niezależnie od tego, czy we krwi kierowcy jest alkohol – kierowca nie jest zdolny do kierowania pojazdem lub osoba prowadząca pojazd po spożyciu alkoholu brała udział w wypadku	uznaniowo	7	odebranie prawa jazdy, kara pozbawienia wolności

W stosunku do kierowców, którzy po raz pierwszy zostali zatrzymani za jazdę w stanie nietrzeźwości, stosuje się, oprócz zakazu kierowania pojazdami na okres od 6 do 12 miesięcy, grzywnę w wysokości od 1 do 2 wynagrodzeń miesięcznych netto.

Rowerzysta, u którego zostanie stwierdzona obecność alkoholu we krwi w ilości przekraczającej 1,6 promila, jest kierowany na tzw. badanie medyczno-psychologiczne (niem. *Medizinisch-Psychologische Untersuchung*, MPU), polegające na badaniach lekarskich i rozmowie z psychologiem. Negatywne wyniki badania powodują odebranie prawa jazdy na samochód, jeśli takie posiada.

Kierowanie pojazdem pod wpływem środków odurzających (zaliczane są do nich m.in.: konopie indyjskie, heroina, kokaina, morfina, amfetamina i extasy)¹⁸

Kierowanie pojazdem pod wpływem środków odurzających	Grzywna (w euro)	Punkty karne	Zakaz kierowania pojazdami (w miesiącach)
Po raz pierwszy	500	4	1
Po raz drugi	1000	4	3
Kolejne takie przypadki	1500	4	3

Jeśli zachowanie kierowcy stworzy sytuację zagrożenia bezpieczeństwa innych uczestników ruchu drogowego lub powstaną szkody materialne, stawkę podstawową grzywny podnosi się o kwotę od 40 do 225 euro.

Średnia płaca w Niemczech w 2013 r. wyniosła ok. 2170 euro netto.

Norwegia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,2 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest grzywną w wysokości dostosowanej do zarobków kierowcy (maksymalnie 1,5-krotność miesięcznych zarobków):

¹⁸ Osoba kierująca pojazdem pod wpływem narkotyków jest kierowana na badanie na obecność środków odurzających w organizmie lub na badanie medyczno-psychologiczne (MPU). Spożycie przez osobę kierującą pojazdem tzw. twardych narkotyków (również poza udziałem w ruchu drogowym) skutkuje odebraniem prawa jazdy. Stwierdzenie u osoby kierującej pojazdem wysokiego poziomu substancji THC-COOH, będącej produktem rozpadu marihuany, sugeruje stałe zażywanie tego środka odurzającego i może skutkować odebraniem prawa jazdy.

Zawartość alkoholu we krwi	Kara
0,2-0,5 promila	grzywna
0,5-1,0 promila	grzywna, zawieszenie prawa jazdy i kara pozbawienia wolności w zawieszeniu
1,0-1,5 promila	grzywna, zawieszenie prawa jazdy i kara pozbawienia wolności w zawieszeniu lub bez, zgodnie z wyrokiem sądu
1,5 promila i więcej	grzywna, zawieszenie prawa jazdy i kara pozbawienia wolności bez zawieszenia, na podstawie wyroku sądu

Policja może zatrzymać prawo jazdy na okres do 12 miesięcy, a także zatrzymać pojazd.

Uwaga: w Norwegii jest również karana jazda pod wpływem niektórych leków. Leki niebezpieczne dla kierowców sprzedawane w norweskich aptekach są oznaczone trójkątem ostrzegawczym. Cudzoziemcy prowadzący pojazd pod wpływem leków niedopuszczonych do obrotu w Norwegii są karani wieloletnim zakazem wjazdu do tego kraju.

Kierujący pojazdem nie może spożywać alkoholu w ciągu 6 godzin od wypadku, w którym jest przynajmniej jedna osoba poszkodowana. W tym czasie policja może wezwać go na dodatkowe badania krwi.

Średnia płaca w Norwegii w 2013 r. wynosiła 3800 euro netto.

Portugalia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi jest ustalona na poziomie 0,5 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest:

- przy zawartości alkoholu 0,5- 0,8 promila – grzywną w wysokości od 250 do 1250 euro i zatrzymaniem prawa jazdy na okres od 1 miesiąca do 1 roku;
- przy zawartości alkoholu powyżej 0,8 promila – grzywną w wysokości od 500 do 2500 euro. Sąd decyduje o długości zatrzymania prawa jazdy: od 2 miesięcy do 2 lat;
- przy zawartości alkoholu powyżej 1,2 promila następuje zawieszenie prawa jazdy na okres od 3 miesięcy do 3 lat oraz orzekana jest kara pozbawienia wolności do 1 roku w zawieszeniu do 4 miesięcy.

Prowadzenie pojazdu pod wpływem środków odurzających karane jest grzywną w wysokości od 500 do 2500 euro.

Średnia płaca w Portugalii w 2013 r. wyniosła ok. 880 euro netto.

Rumunia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,0 promila.

Za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu lub substancji odurzających bądź leków o podobnym działaniu kierowca otrzymuje od 9 do 20 punktów karnych, zostaje mu zatrzymane prawo jazdy na okres do 90 dni i otrzymuje mandat do 780 RON (170 euro). Przy stężeniu alkoholu we krwi przekraczającym 0,8 promila kierowca jest skazywany na karę pozbawienia wolności od 1 roku do 5 lat.

Średnia płaca w Rumunii w 2013 r. wyniosła ok. 360 euro netto.

Słowacja

Dozwolona zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,0 promila. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających karane jest grzywną w wysokości od 300 do 1000 euro lub zatrzymaniem prawa jazdy na okres od 1 roku do 5 lat.

W przypadku poważnych wykroczeń, do których zalicza się prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających i niepoddanie się testowi na obecność alkoholu lub środków odurzających, prawo jazdy jest natychmiast zatrzymywane a sprawa – kierowana do sądu.

Wykroczenia w ruchu drogowym	Rodzaj kary	Wysokość grzywny (w euro)	Zakaz prowadzenia pojazdów (w latach)
Odmowa poddania się badaniu alkomatem	Grzywna i zakaz prowadzenia pojazdów	300-1300	1-5
Kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu	Kara 1 roku pozbawienia wolności i zakaz prowadzenia pojazdów	300-1000	10 w przypadku spowodowania wypadku ze skutkiem śmiertelnym – dożywotnio
Kierowanie pojazdem pod wpływem środków psychoaktywnych (narkotyki, leki)	Grzywna i zakaz prowadzenia pojazdów	200-1000	do 5

Średnia płaca w Słowacji w 2013 r. wyniosła ok. 624 euro netto.

Słowenia

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,5 promila; u kierowców zawodowych – 0,0 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest mandatem w wysokości:

- do 0,5 promila – 180 euro;
- od 0,51 do 0,8 promila – 450 euro;
- od 0,81 do 1,1 promila – 570 euro;
- powyżej 1,1 promila – minimum 950 euro oraz zatrzymaniem prawa jazdy.

Prowadzenie pojazdu pod wpływem narkotyków skutkuje karą grzywny w wysokości 950 euro oraz zatrzymaniem prawa jazdy.

Średnia płaca w Słowenii w 2013 r. wyniosła ok. 1000 euro netto.

Stany Zjednoczone Ameryki

We wszystkich 50 stanach i w Dystrykcie Kolumbii prowadzenie pojazdu przy stężeniu alkoholu we krwi kierowcy przekraczającym 0,8 promila jest przestępstwem. Pierwszą sankcją w takim przypadku jest zawieszenie lub odebranie prawa jazdy. Ponieważ administracyjne zawieszenie prawa jazdy następuje natychmiast, jest bardzo dotkliwe. Procedura taka jest obowiązkowa w 41 stanach oraz w Dystrykcie Kolumbii. Może to mieć miejsce jeszcze przed skazaniem, w ramach procedury administracyjnej, kiedy kierowca odmawia poddania się badaniu krwi lub wynik tego badania jest dla niego niekorzystny.

W wielu stanach prawo jazdy może zostać przywrócone w trakcie zawieszenia, ale kierowcy zazwyczaj muszą wykazać szczególną skruchę, a na przywrócone uprawnienia zostają nałożone ograniczenia. Kierowca taki może używać samochód tylko do jazdy do i z pracy lub może być wymagane zainstalowanie alkomatowej blokady zapłonu (ang. *ignition interlock*). Urządzenie to służy do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu. Po wykryciu poziomu alkoholu powyżej wartości, na którą wyskalowano urządzenie, zapłon ulega automatycznemu odcięciu. W 21 stanach i czterech hrabstwach Kalifornii wszyscy zatrzymani za jazdę w stanie nietrzeźwości, w tym zatrzymani po raz pierwszy, muszą zainstalować blokadę, aby móc nadal prowadzić samochód. W 14 stanach zainstalowanie blokad jest obowiązkowe dla kierowców zatrzymanych z wysokim stężeniem alkoholu we krwi (zazwyczaj 1,5 promila lub więcej) i dla recydywistów; w 9 stanach są one wymagane tylko w przypadku recydywy. W sześciu stanach i w Dystrykcie Kolumbii nie ma obowiązku instalowania blokad zapłonu.

W Stanach Zjednoczonych w odniesieniu do jazdy w stanie nietrzeźwości stosuje się trzy określenia:

- jazda pod wpływem alkoholu (*driving under the influence of alcohol, DUI*);
- jazda w stanie nietrzeźwości (*driving while intoxicated, DWI*);
- prowadzenie w stanie nietrzeźwości (*operating while intoxicated, OWI*).

Jazda w stanie nietrzeźwości stanowi wykroczenie zagrożone karą do roku pozbawienia wolności. W przypadku nieumyślnego lub umyślnego spowodowania poważnych obrażeń ciała lub śmierci na skutek wypadku drogowego jazda taka kwalifikowana jest jako przestępstwo, czasami traktowane jako ciężkie, karalne dłuższym pobytem w więzieniu stanowym. Podobna kwalifikacja jest w przypadku, gdy sprawca w ciągu ostatnich 7 lat był trzykrotnie skazany za jazdę w stanie nietrzeźwości. Czynnikiem obciążającym jest umyślne działanie sprawcy, niebiorącego pod uwagę dobra innych uczestników ruchu drogowego.

W stanie Ohio kierowcom, którym postawiono zarzut umyślnego spowodowania śmierci w wypadku drogowym w związku z prowadzeniem przez nich pojazdu w stanie nietrzeźwości, grozi kara śmierci. Przepisy takie przyjęto w wyniku działań rodzin ofiar pijanych kierowców, które prowadziły kampanie na rzecz karania pijanych kierowców w taki sam sposób, jak innych sprawców morderstw. Jazda po pijanemu jest traktowana jako działanie z premedytacją, co w przypadku wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym kwalifikuje ją jako przestępstwo morderstwa pierwszego stopnia, zagrożone karą śmierci.

We wszystkich stanach USA osoby poniżej 21. roku życia obowiązuje zakaz spożywania alkoholu. W związku z tym prowadzenie pojazdu przez osoby w tej kategorii wiekowej również wymaga całkowitej trzeźwości.

Kierowcy zatrzymani za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości podlegają następującym karom: wysoka grzywna, zawieszenie lub utrata prawa jazdy, pozbawienie wolności, płacenie wyższych składek ubezpieczeniowych przez wiele lat, odholowanie samochodu na płatny parking i zatrzymanie go tam na określony czas. Kierowca siadający za kierownicę po spożyciu alkoholu musi liczyć się z poważnymi konsekwencjami finansowymi rządu od 5000 do 20 000 dolarów (od 3650 do 14 600 euro): koszty dojazdu do pracy i z powrotem innym środkiem lokomocji, podobnie z ewentualnym dowozem dzieci do szkoły, koszty udziału w kursach „reedukacyjnych” dla osób prowadzących pojazdy w stanie nietrzeźwości. Często zasądzone jest również wykonywanie prac społecznych.

Sędzia może nakazać zainstalowanie w samochodzie alkomatowej blokady zapłonu, która wymaga co jakiś czas kalibrowania – to wszystko na koszt kierowcy. Kierowca – recydywista musi liczyć się z grzywną kilkakrotnie wyższą od podstawowej. Wpis o skazaniu może uniemożliwić zatrudnienie go na niektórych stanowiskach. Jeśli kierowca taki spowoduje stłuczkę, wypadek, wypadek z rannymi lub z ofiarą śmiertelną, koszty rosną bardzo wyraźnie, bo dochożą koszty odszkodowań i wynajęcia prawnika.

Średnia płaca w USA w 2013 r. wyniosła ok. 2900 euro netto.

Szwajcaria

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi jest ustalona na poziomie 0,5 promila.

Policja ma prawo zażądać od kierowcy poddania się testowi na zawartość alkoholu we krwi lub na obecność środków odurzających.

Kary za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości przy zawartości alkoholu:

- między 0,5 a 0,69 promila – minimalny mandat 600 CHF (490 euro);
- powyżej 0,7 promila – minimalny mandat 800 CHF (655 euro);
- powyżej 0,8 promila – minimum 10 mandatów dziennych*;
- powyżej 1,2 promila – minimum 20 mandatów dziennych;

- powyżej 2 promile – minimum 60 mandatów dziennych.

* Mandaty są nakładane w tzw. systemie dziennym, proporcjonalnym do sytuacji finansowej winnego; dzienna stawka mandatu wynosi od 1 do 3000 CHF (0,8-2460 euro). Np. w przypadku poważnego wykroczenia osoba winna mająca wysokie dochody może zapłacić mandat w maksymalnej wysokości 60 mandatów dziennych po 3000 CHF, czyli 180 000 CHF (148 000 euro).

Średnia płaca w Szwajcarii w 2013 r. wyniosła ok. 4250 euro netto.

Szwecja

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,2 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości karane jest b. wysoką grzywną lub zatrzymaniem prawa jazdy, a także karą pozbawienia wolności.

Zawartość alkoholu we krwi w promilach	Grzywna (w stawkach*)	Inne kary
0,2-0,49	40	
0,5-0,59	50	zawieszenie prawa jazdy na 1 rok
0,6-0,69	60	zawieszenie prawa jazdy na 1 rok
0,7-0,79	80	zawieszenie prawa jazdy na 1 rok
0,8-0,89	90	zawieszenie prawa jazdy na 1 rok
0,9-0,99	100	zawieszenie prawa jazdy na 1 rok
powyżej 1	-	zawieszenie prawa jazdy na okres od roku do 3 lat, pozbawienie wolności od 1 miesiąca do 2 lat, możliwość zasądzenia wykonywania prac publicznych.

* Wysokość stawek grzywny waha się od 50 do 1000 SEK (od 6 do 120 euro) w zależności od dochodów karanego kierowcy. Przykład: Za prowadzenie pojazdu przy zawartości alkoholu we krwi 0,35 promila i stałych dochodach stawka wynosi 150 SEK (18 euro), co oznacza, że grzywna wynosi 40 stawek po 150 SEK = 6000 SEK (720 euro).

Za powtórne zatrzymanie kierującego w stanie nietrzeźwości stosuje się wyższe grzywny oraz karę pozbawienia wolności do 2 lat. Kierowca, który spowoduje wypadek ze skutkiem śmiertelnym, może być skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze do 6 lat.

Średnia płaca w Szwecji w 2013 r. wyniosła ok. 2070 euro netto.

Węgry

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,0 promila.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających karane jest 9 punktami karnymi niezależnie od poziomu alkoholu we krwi (na Węgrzech obowiązuje 9-punktowy system punktów karnych) oraz grzywną w zależności od zawartości alkoholu we krwi:

- do 0,5 promila – od 15 000 do 30 000 HUF (od 48 do 90 euro);
- od 0,5 do 0,8 promila – od 20 000 do 40 000 HUF (od 64 do 128 euro);
- powyżej 0,8 promila – od 20 000 do 50 000 HUF (od 64 do 160 euro).

W przypadku, gdy policjant podejrzewa kierowcę pojazdu (samochodu, motoru, roweru) o jazdę pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, ma prawo go przewieźć do centrum medycznego w celu dokonania analizy krwi lub moczu. W maju 2012 r. patrole drogowe policji węgierskiej nie były jeszcze wyposażone w alkomaty.

Średnia płaca na Węgrzech w 2013 r. wyniosła ok. 548 euro netto.

Wielka Brytania

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi jest ustalona na poziomie 0,8 promila. Kierowca może zostać ukarany nawet mając poziom alkoholu poniżej tej wartości, jeśli przedstawiciel organu kontrolującego stwierdzi, że jego sprawność psychoruchowa jest ograniczona. Otrzymuje wtedy od 3 do 11 punktów karnych, a jego prawo jazdy zostaje zatrzymane na 12 miesięcy. W przypadku odmowy poddania się sprawdzeniu poziomu alkoholu we krwi kierowca otrzymuje od 3 do 11 punktów karnych, grzywnę w wysokości od 150 funtów (180 euro) do 150% tygodniowych zarobków, zawieszenie prawa jazdy na okres od roku do 3 lat oraz nakaz prac publicznych.

Zawartość alkoholu we krwi	0,8-1,37 promila	1,38-2,06 promila	2,07-2,75 promila	powyżej 2,75 promila
Punkty karne	3-11	3-11	3-11	3-11
Grzywna	150 GBP (180 euro) lub 150% tygodniowych zarobków	150 GBP (180 euro) lub 150% tygodniowych zarobków	Do 5000 GBP (6070 euro)	Do 5000 GBP (6070 euro)
Minimalny okres zawieszenia prawa jazdy	12-16 miesięcy	17-22 miesięcy	23-28 miesięcy	29-36 miesięcy
Możliwe skrócenie*	4,5 miesiąca	6 miesięcy	7,5 miesiąca	9 miesięcy
Pozbawienie wolności				12 miesięcy
Inne			Prace publiczne	Prace publiczne

* Jeśli zatrzymany kierowca ukończy z wynikiem pozytywnym kurs „rehabilitacyjny”

Średnia płaca w Wielkiej Brytanii w 2013 r. wyniosła ok. 1750 euro netto.

Włochy

Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi to 0,5 promila. U kierowców posiadających prawo jazdy krócej niż 3 lata oraz u kierowców zawodowych – 0,0 promila.

Za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości wymierzane są następujące kary:

zawartość alkoholu we krwi w promilach	od 0,5 do 0,8	od 0,8 do 1,5	powyżej 1,5
mandat w euro	500-2000	800-3200	1500-6000
punkty karne (max. 20)	10	10	10
okres zatrzymania prawa jazdy	od 3 do 6 mies.	od 6 do 12 mies.	od 1 roku do 2 lat
kara aresztu		3 mies.	6-12 mies.

Za prowadzenie pojazdu pod wpływem środków odurzających grozi grzywna od 1500 do 6000 euro, 10 punktów karnych, zatrzymanie prawa jazdy na okres od 1 roku do 2 lat oraz pozbawienie wolności na okres od 6 do 12 miesięcy.

Kierowca prowadzący w stanie nietrzeźwości, który spowoduje śmiertelny wypadek, otrzymuje kary w podwójnej wysokości, a prowadzony przez niego pojazd jest zatrzymywany na okres 90 dni za wyjątkiem sytuacji, gdy pojazd ten nie jest własnością kierowcy.

Średnia płaca we Włoszech w 2013 r. wyniosła ok. 1780 euro netto.

Dane statystyczne

Polska

Z informacji oraz danych przedstawionych w dorocznym raporcie policyjnym *Wypadki drogowe w Polsce w 2012 r.*¹⁹ wynika, że nietrzeźwi użytkownicy dróg uczestniczyli w 4467 wypadkach drogowych (12,1% ogółu wypadków), śmierć w nich poniosły 584 osoby (16,4% ogółu zabitych). W grupie nietrzeźwych kierujących pojazdami²⁰ największe zagrożenie stanowili kierujący samochodami osobowymi, którzy spowodowali 1742 wypadki (74,6% wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących pojazdami). W wyniku tych zdarzeń zginęły 242 osoby (79,2% ogółu śmiertelnych ofiar wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących pojazdami). Dla porównania w wypadkach spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców samochodów ciężarowych zginęło jedynie 6 osób, stanowi to 2% ogółu śmiertelnych ofiar zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących.

Jak wynika z kolejnych danych raportu, najczęstszą przyczyną wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących pojazdami była nadmierna prędkość (w 1437 wypadkach zginęło 215 osób), zaś spośród wyszczególnionych grup wiekowych najwięcej wypadków – w liczbie 958 – spowodowali kierowcy w wieku 25-39 lat (stanowi to 41% ogółu wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących ze wszystkich grup wiekowych).

Europa

W roku 2012 zginęło w wypadkach drogowych na terenie UE prawie 28 000 osób, 55 na milion mieszkańców. Najniższe odsetki ofiar śmiertelnych wypadków na drogach odnotowują Wielka Brytania, Szwecja, Holandia i Dania, a najwyższe – Litwa, Rumunia, Polska i Grecja. Na świecie ginie rocznie w wypadkach drogowych ok. 1,3 mln osób.

Ocenia się, że po drogach UE jeździ ok. 2% kierowców, u których poziom alkoholu we krwi przekracza dopuszczalną normę. Na drogach UE ginie rocznie ok. 6500 osób w wypadkach „z udziałem alkoholu”. U ok. 35% kierowców, którzy ponieśli śmierć w wypadkach, stwierdzono obecność alkoholu we krwi.

Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu jest przyczyną znacznie większej liczby wypadków, niż to podają oficjalne statystyki. Szacunki mówią, że jest to 29% wypadków śmiertelnych we Francji, 28% w Irlandii, 25% w Holandii i 17% w Austrii. Komisja Europejska szacuje, że ok. 25% wszystkich wypadków śmiertelnych na drogach Unii to wypadki w wyniku jazdy pod wpływem alkoholu.

W Polsce prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest rzadsze niż średnio w UE. W przypadku alkoholu średnia dla UE to 3,48% kierowców, podczas gdy dla Polski ten odsetek wynosi 1,47%. Procent kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem substancji psychoaktywnych wynosi 1,89 w UE i 0,71 w Polsce.

Jazda po spożyciu substancji psychoaktywnych jest dość rozpowszechniona w Hiszpanii – ich oddziaływanie stwierdzono u 17% kierowców, z czego u 6% stwierdzono jazdę po spożyciu alkoholu, a u 11% – innych substancji, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo prowadzenia pojazdu. Najczęściej były to marihuana i kokaina. 2% kierowców prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu i narkotyków lub innych substancji o podobnym działaniu.

W ramach unijnego projektu DRUID (ang. *Driving Under the Influence of Drugs, Alcohol and Medicines*) przeprowadzono w latach 2007-2009 szereg badań w 13 państwach człon-

¹⁹ Wydawnictwo Biura Ruchu Drogowego, Komenda Główna Policji, Warszawa 2012 r.

²⁰ Dla potrzeb statystyki raport rozróżnia następujące rodzaje pojazdów uczestniczących w ruchu drogowym: samochód osobowy, samochód ciężarowy, autobus, pojazd uprzywilejowany, pojazd wolnobieżny, ciągnik rolniczy, motocykl, motorower, rower, inny pojazd.

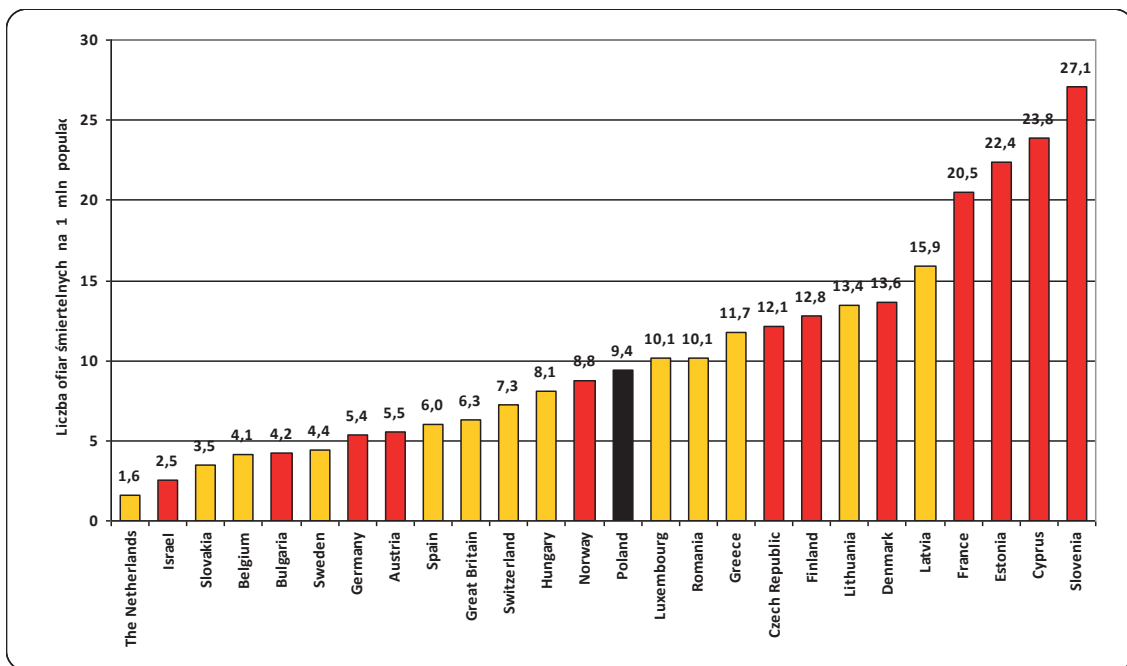
kowskich UE. Na podstawie wyników tych badań oszacowano następujące częstotliwości prowadzenia pojazdu pod wpływem substancji psychoaktywnych: 1,89% kierowców prowadziło pod wpływem narkotyków; 1,39% pod wpływem leków, które wpływają na zdolność prowadzenia pojazdu; 3,48% było pod wpływem alkoholu, a 0,37% spożyło przed jazdą alkohol w połączeniu z narkotykami.

Statystyki nie obejmują wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym spowodowanych wyłącznie przez nietrzeźwych lub będących pod wpływem środków odurzających kierowców. Jedyny porównywalny zestaw danych dotyczył ofiar śmiertelnych wypadków drogowych, w których przynajmniej jeden z uczestników był po spożyciu alkoholu. Dane te były gromadzone przez Europejską Radę Bezpieczeństwa Transportu Drogowego (ang. *European Transport Safety Council*) w ramach programu PIN (skrót stosowany dla *Road Safety Performance Index* – Katalog Działania na rzecz Bezpieczeństwa na Drogach).

Niestety nawet te dane należy traktować z dużą ostrożnością, bo w poszczególnych krajach obowiązują różne definicje wypadku „z udziałem alkoholu”, różne są także procedury kontrolowania stanu trzeźwości uczestników wypadku.

Poniżej znajduje się wykres przygotowany na podstawie tych danych. Do porównań wykorzystano wskaźnik liczby zabitych w wypadkach drogowych „z udziałem alkoholu” na 1 mln mieszkańców danego kraju. Pozycja Polski w tym zestawieniu nie jest najlepsza, co więcej – w ostatnich latach postęp w redukowaniu zagrożeń związanych z obecnością alkoholu w ruchu drogowym był zdecydowanie niższy niż w innych krajach unijnych. Wiele więc wskazuje na to, że polityka prewencyjna realizowana w ostatnich 10 latach w Polsce jest mało skuteczna.

Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych „z udziałem alkoholu” na 1 mln mieszkańców w 2009 roku w wybranych krajach członkowskich

(Źródło: ETSC; 2009, 2012). Kolorem jasnoszarym zaznaczono kraje które stosują definicję SafetyNet (unijny projekt realizowany w latach 2004-2008), ciemnoszarym – kraje, które stosują inną definicję. Polska stosuje definicję zbliżoną do definicji SafetyNet.

Kanada

Wypadek śmiertelny „z udziałem alkoholu” jest definiowany jako taki wypadek na drodze, w którym skutek śmiertelny można przypisać wpływowi alkoholu spożytego przez prowadzącego pojazd lub pieszego.

W roku 2010 na drogach Kanady zginęło 2541 osób. W wypadkach „z udziałem alkoholu” śmierć poniosło 895 osób (38,7% ogółu), z czego 590 to kierujący pojazdami, 180 – pasażerowie tych pojazdów, a 123 – piesi (pozostałe 2 ofiary nie zostały przypisane do żadnej z tych grup).

USA

W roku 2010 w USA zginęło w wypadkach drogowych 32 885 osób, z czego 10 228 osób w wypadkach z udziałem osób pod wpływem alkoholu; stanowiło to 31% wszystkich ofiar śmiertelnych.

W 2011 r. w USA wskutek wypadków drogowych „z udziałem alkoholu” życie straciło 9878 osób, co stanowi 31% wszystkich ofiar śmiertelnych na drogach. Z tej liczby 1049 osób to kierowcy ze stężeniem alkoholu we krwi wynoszącym ponad 0,8 promila; 1612 osób to pasażerowie pojazdów prowadzonych przez nietrzeźwych kierowców; 710 osób to piesi i motocykliści, a 91 – dzieci jadące samochodem prowadzonym przez nietrzeźwego kierowcę. Pozostałe ofiary to kierowcy mający we krwi ilość alkoholu nie przekraczającą dopuszczalnej dawki 0,8 promila.

W roku 2012 w USA zginęło w wypadkach z udziałem osób pod wpływem alkoholu 10 322 osoby, co daje średnio 1 ofiarę śmiertelną co 51 minut.

Każdego dnia na drogach USA w wypadkach spowodowanych przez kierowców prowadzących w stanie nietrzeźwości ginie 36 osób i ok. 700 jest rannych.

W 2007 r. ofiary śmiertelne wypadków drogowych „z udziałem alkoholu” stanowiły 32% wszystkich ofiar śmiertelnych na drogach USA, a ofiary wypadków „z udziałem środków odurzających” – 18%.

Rocznie 100 000 przypadków śmierci przypisuje się związek z alkoholem; tylko 13,5% z nich dotyczy prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości. Pozostałe to : wypadki pieszych, zasańnięcia, śmierć w płomieniach, zabójstwa, przedawkowanie alkoholu, samobójstwa i przypadki śmierci ze względu na stan zdrowia (np. marskość wątroby).

Narkotyki

W części opisującej kary za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości opisane zostały również (w państwach, gdzie można było uzyskać takie dane) kary za prowadzenie pojazdu pod wpływem środków psychoaktywnych. Powodem jest podobieństwo skutków prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu i narkotyków. W obu przypadkach kierujący pojazdem stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Używanie substancji psychoaktywnych (takich jak alkohol i narkotyki) wpływa niekorzystnie na zdolność prowadzenia pojazdu, zwiększając ryzyko udziału w wypadku drogowym. Zażycie tych substancji wpływa na stan umysłu, podwyższając skłonność do zachowań impulsywnych, brawurowych, co przejawia się w szybszej jeździe i nieprzestrzeganiu przepisów drogowych. Możliwe jest wystąpienie różnorodnych objawów: halucynacji, napadów dreszczy i odczucia silnego zmęczenia, trudności z oceną odległości i prędkości, zaburzeń poczucia czasu i przestrzeni, zmniejszonej koordynacji ruchów, nadpobudliwości, potliwości, zmienności nastrojów, utraty świadomości, zwiotczenia mięśni. Kierowca pod wpływem takich substancji

ma kłopoty z utrzymaniem się w obrębie jednego pasa ruchu, a jego reakcje są opóźnione, co zwiększa prawdopodobieństwo udziału w wypadku drogowym.

Różnorodność substancji odurzających oraz fakt, że stale powstają nowe sprawiają, że podstawowym (choć niedoskonałym) sposobem oceny, czy kierujący pojazdem jest pod wpływem substancji psychoaktywnych, jest czujne oko policjanta i jego umiejętność wychwycenia pewnych symptomów, tym bardziej, że urządzenia będące w dyspozycji policjantów mogą wykryć tylko niektóre z narkotyków. Dopiero badanie śliny lub krwi w warunkach laboratoryjnych może potwierdzić lub wykluczyć zażycie przez prowadzącego pojazd narkotyków.

Policjant na drodze może w prosty sposób określić zawartość alkoholu w wydychanym przez kierowcę powietrzu, a od stosunkowo niedawna dysponuje łatwym w obsłudze i rzetelnym urządzeniem analizującym obecność narkotyków w ślinie. W USA została opracowana składająca się z 12 kroków procedura oceny, czy dana osoba jest pod wpływem narkotyków. Jeśli po jej przeprowadzeniu policjant uzna, że istnieje uzasadnione podejrzenie, że dany kierowca brał środki odurzające, przewozi go do laboratorium medycyny sądowej, aby tam przeprowadzić badanie śliny lub krwi.

Problemem nastręcza identyfikacja substancji psychoaktywnej, którą spożył kierujący pojazdem, ze względu na dużą ich różnorodność (w badaniu przeprowadzonym na drogach Belgii i Holandii pobierano próbki krwi i śliny od kierowców, aby wykryć obecność jednej z 21 substancji). Pełna lista substancji psychoaktywnych jest bardzo długa, ale wystarczającym jest, by doświadczony lekarz określił grupę, do której należy narkotyk, który spożył kierowca.

W Wielkiej Brytanii konsekwencje prowadzenia pojazdu pod wpływem narkotyków są bardzo poważne. Kary są takie same, jak za prowadzenie w stanie nietrzeźwości.

Art. 4 ust. 1 brytyjskiego Kodeksu drogowego (*Road Traffic Act 1988*) stanowi: „Osoba, która prowadzi pojazd lub próbuje to zrobić na drodze publicznej lub w innym miejscu, będąc niezdolną do tego ze względu na spożycie alkoholu lub narkotyków, popełnia przestępstwo”. Na kierowcę zatrzymanego za jazdę pod wpływem narkotyków nakłada się kary:

- zatrzymanie prawa jazdy na 12 miesięcy;
- wpis do rejestru skazanych;
- grzywnę w wysokości do 5000 GBP lub do 6 miesięcy pozbawienia wolności lub obie te kary łącznie;
- wpis do prawa jazdy o prowadzeniu pod wpływem narkotyków (do 11 lat);
- jeśli prowadzący pod wpływem narkotyków spowodował wypadek ze skutkiem śmiertelnym, zostaje skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze do 14 lat;
- powiadomienie pracodawcy, jeśli kierowca został zatrzymany w drodze do pracy,
- wzrost wysokości składki ubezpieczeniowej;
- każde oskarżenie związane z działaniem pod wpływem narkotyków może utrudnić wjazd do niektórych państw, jak np. USA.

Ustawodawca brytyjski musiał rozstrzygnąć szereg wątpliwości prawnych związanych z pobraniem próbki śliny na drodze:

- zasady pobrania i badania śliny;
- możliwości przeprowadzenia testów na obecność narkotyków w organizmie na zasadzie wrywkowych kontroli kierujących pojazdami;
- możliwość pobrania próbki do badań przy użyciu siły, jeśli osoba kontrolowana odmawia współpracy;
- dopuszczalne limity różnych substancji psychoaktywnych.

Zakończenie

Doświadczenia opisanych krajów wskazują na ciekawe rozwiązania wspierające działalność policji drogowej, eliminującej z ruchu drogowego osoby prowadzące pojazdy w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, polegające na organizowaniu w szeregu krajów programów edukacyjnych, mających na celu szkolenie kierowców w dziedzinie bezpiecznych zachowań na drodze. Karanie kierowców niestosujących się do zakazu prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu lub substancji psychoaktywnych ma na celu zmianę zachowania kierowców popełniających wykroczenia lub przestępstwa oraz przekazanie sygnału pozostałym uczestnikom ruchu drogowego, że takie działanie nie jest tolerowane. Kary w formie obowiązkowego uczestnictwa w kursach kładących nacisk na odpowiedzialne zachowania prowadzącego pojazd, powtórne kursy na prawo jazdy czy powtórny egzamin na prawo jazdy mogłyby przynieść oczekiwany pozytywny skutek. Zwraca uwagę dotkliwość kar finansowych nakładanych na nietrzeźwych kierowców w niektórych krajach – np. w Szwajcarii grzywny za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości mogą być wielokrotnie wyższe (dla zamożnych kierowców) niż średnie miesięczne zarobki.

Źródła

Brown S.W., Vanlaar W.G.M., Mayhew D.R., *The Alcohol-Crash Problem in Canada: 2010* The Traffic Injury Research Foundation of Canada, Ottawa 2012 r.

Dragan A., Korzeniowska D.M., Krasnowolski A., Fibinger E., *Wysokość kar przewidzianych za naruszenia przepisów kodeksu drogowego (przestępstwa i wykroczenia) w wybranych krajach Unii Europejskiej*, Notatka BAD, październik 2011 r.

Informacje nadesłane z Japonii i Kanady.

Korzeniowska D.M., *Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych jako sankcja za prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwości na przykładzie wybranych krajów europejskich*, Notatka BAD, styczeń 2010 r.

Prawo o ruchu drogowym – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r., Dz. U. 2012 poz. 1137,

Stefański R.A., *Komentarz do art. 87 Kodeksu wykroczeń*, LEX 2011.

Zarządzenie nr 738 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2011 r. zmieniające zarządzenia (nr 496 z dnia 25 maja 2004 r.) w sprawie badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu (Dz. Urz. KGP z 2011 r. Nr 5, poz. 34).

<http://busgeldkatalog.de>

<http://drugdrive.direct.gov.uk/getcaught.shtml>

http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/ev_20130425_co08_en.pdf

http://etsc.eu/documents/PIN_Annual_report_2013_web.pdf

<http://internationaltransportforum.org/Pub/pdf/13IrtadReport.pdf>

<http://podroze.auto-swiat.pl/>

<http://www.centurycouncil.org/drunk-driving/drunk-driving-fatalities-national-statistics>

http://www.erscharter.eu/sites/default/files/vademecum_2013.pdf

<http://www.etsc.eu/documents/ETSC%20PIN%20Report%202010.pdf>

<http://www.iihs.org/iihs/topics/laws/dui?topicName=alcohol-impaired-driving>

http://www.krbrd.gov.pl/images/files/rap_m/2013_Irtad_Report.pdf

<http://www.madd.org/drunk-driving/about/drunk-driving-statistics.html>

<http://www.nhtsa.gov>

<http://www.police.qld.gov.au/programs/roadSafety/drugDriving.htm>

<http://www.securite-routiere.gouv.fr>

<http://www.tc.gc.ca/eng/motorvehiclesafety/tp-tp15145-1201.htm#s34>

http://www.who.int/roadsafety/projects/manuals/alcohol/drinking_driving.pdf

http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2013/en/

http://www.who.int/roadsafety/projects/manuals/alcohol/drinking_driving.pdf

http://www.worldwidebrewingalliance.org/php/publications.php?doc_id=7

